

حقوق ورزشی در ایران

مقطع کارشناسی

مشاهده حوادث ناشی از عملیات ورزشی ،
سوانح محیطی ، ارتکاب جرائم بر علیه
ورزشکاران و مدیریت ها، محکومیت به مجازات
های مختلف و بالاخره صدمات و ضایعاتی که بر
پیکر جامعه ورزش وارد می گردید نشان می
داد که یکی از مهم ترین علل بروز این وقایع
فقدان آگاهی های حقوقی جامعه ورزش است .

مقدمه:

- بی اطلاعی کل جامعه‌ی ورزشی از پیامدهای قانونی تخلفات و جرایم واقع در محیط های ورزشی به دلیل فقدان آموزش و نیز موجود نبودن مجموعه های مدونی که متضمن نوع جرایم ورزشی و مجازات های آنها باشد، همواره بر گسترش کمی و کیفی خلافکاریها افزوده است.
- عموم ورزشکاران بر این تصورند که، اعمال خلاف آنان در فعالیت های ورزشی و عدم آگاهی آنها نسبت به مسئولیت های مدنی خود در نهایت تنبیه های انضباطی را در پی خواهد داشت و مرجع تصمیم گیری را کمیسیون های قضایی هیأت ها، فدراسیون ها و یا مدیران می دانند و گستره ی آگاهی های مربیان، داوران، سرپرستان ، مدیران ورزشی نیز، چه در باب مسئولیت های خود، و چه در مورد ورزشکاران، به طور معمول بیش از این نیست.
- مطالعه ی حقوق ورزش، به جامعه ی ورزش می آموزد، که چگونه باید در فعالیت های ورزشی مشارکت کرد تا حوادث ناشی از آن، مسئولیت های قانونی را که در نهایت به مجازات، محرومیت از حقوق اجتماعی و جبران ضرر و زیان منتهی می شود، متوجه آنان نسازد.

چند سؤال

- 1- آیا قوانین موجود در رشته های ورزشی مختلف از بروز حوادث جبران ناپذیر بر جسم و روح ورزشکاران می کاهد؟
- 2- کمیته انضباطی واستیناف و..... چه نقشی در اجرای قوانین دارد؟
- 3- وضعیت مسئولیت مدنی بازیکنان ، مربیان و داوران و..... چگونه است؟

مفاهیم وواژه ها:

● **حقوق ورزشی** ◀ شعبه ای از حقوق خصوصی است که بر روابط ورزشی و مسئولیت ها و حوادث ناشی از آن که فیما بین ارگانها و دوایر ورزشی و باشگاهها و ورزشکاران و مربیان و داوران و مسئولان باشگاهی ایجاد میگردد حکومت میکند. هدف از طرح مسایل حقوق در ورزش ، اتخاذ سیاست ها وپیش بینی تدابیر بازدارنده وارعاب آمیز بوده ومجازاتها وتنبیها ت متخلفین ومجرمین حوادث جانی ، مالی ، حیثیتی ، اداری وفنی در عرصه های ورزشی را گوشزدمینمایدتابانظم وبرقراری انضباط عمومی ، بستر امن ومناسبی را برای رقابت وفعالیت های ورزشی جوانمردانه بوجودآورد.

● **مسئولیت مدنی** ◀ مسئولیت مدنی عبارتست از ملزم بودن شخص به جبران خسارتی که به دیگری وارد آورده است. در هر مورد که شخص ناگزیر از جبران خسارت دیگری باشد می گویند در برابر او مسئولیت مدنی دارد .

● **تقصیر یا خطا** ◀ قانون مدنی ،تقصیر را اعم از تفریط و تعدی معرفی نموده است ویا انجان دادن کاری که شخص به حکم قرارداد یا عرف می بایست از آن پرهیز کند یا خوداری از کاری که باید انجام دهد.

حقوق ورزش در جهان:

- نخستین بار واژه «حقوق ورزش» در سال 1984 در برنامه گروه آزمایشی تربیت بدنی و ورزش دانشگاه آریستولیان تسالونیکی یونان استفاده و در دانشگاه آتن تدریس شد .
- نخستین کنگره ملی حقوق ورزشی در سال 1990 توسط مرکز تحقیقات هلنی(hcrsl) و با کمک دانشگاه تسالی آتن برگزار شد و متعاقب آن در سال 1992، مرکز آموزش حقوق ورزشی دانشگاه آتن همراه با نمایندگان یونانی و دیگر کشورها ، نخستین کنگره بین المللی حقوق ورزشی را برگزار کرد و در این کنگره ، جامعه بین المللی حقوق ورزشی بنا گذارده شد.

حقوق ورزش در جهان:

- کشور فرانسه دارای قانون خاص ورزشی است. این قانون در ژوئیه سال 2000 جایگزین قانون ژوئیه 1980 شده است.
- در آمریکا نیز قواعد ورزشی آمیزه ای از قانون ، مقررات و تصمیمات قضایی است. این قواعد برای تنظیم روابط بین ورزشکاران و حل اختلاف وضع شده است .
- در چین قوانین کنترل دولتی بر ورزش را با تکیه شدید بر استانداردهای ایدئولوژی سیاسی، سیاستگذاری متمرکز و اعمال مدیریت سنتی تأکید می کند تا به دولت ملی کمک کند به بسیاری از اهداف اصلی خود دست پیدا کند معمولاً چینی ها میانجیگری و داورى را به قضاوت ترجیح می دهند .

حقوق ورزشی در ایران:

- تاریخچه حقوق ورزشی در ایران را به سه دوره تقسیم می کنند: دوره قبل از انقلاب مشروطیت (رعایت مقررات عرفی و شرعی در رسیدگی به امور قضایی الزامی بود)، دوره بعد از انقلاب مشروطیت (قوانین مدون و نیز نبودن ورزش به شکل امروزی سابقه ای از مسئولیت های قانونی وجود ندارد)، از سال 1352 به بعد (بموجب ماده 42 قانون مجازات عمومی حوادث ناشی از عملیات ورزشی را مشروط به اینکه سبب آن ورزش باشد جرم تلقی نشد و برای اولین بار در تاریخ حقوق ایران حوادث ورزشی مشمول قانون خاص گردید. پس از پیروزی انقلاب اسلامی متن ماده 42 قانون مجازات عمومی چون مغایرتی با اصول و موازین شرعی نداشت به همان صورت تنفیذ گردید با این قید که مقررات آن ورزش معارض با موازین شرعی نباشد و در حال حاضر نیز با اختلاف در شماره ماده قانونی لازم الاجراء است. یعنی در سال 1361 این قانون در بند 3 ماده 32 و در سال 1370 در بند 3 ماده 59 قانون مجازات اسلامی جای گرفت).
- حقوق ورزشی به عنوان یک درس از سال 1355 در دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی برای نخستین بار تدریس شد. و سپس در دانشکده های حقوق دانشگاه های ایران به ویژه دوره های کارشناسی ارشد و دکتری چه به عنوان پایان نامه های تحصیلی و یا تحقیق، مورد توجه اساتید و دانشجویان بوده و به تدریج منابع بسیار مهمی به همین ترتیب فراهم آورده شده است.

مسئولیت مدنی در ورزش:

- بعد از تصویب قانون مسئولیت مدنی در سال 1339 و باپدیدآمدن نص صریح قانونی در باب مسوولیت مدنی،امیدی تازه بوجود آمد که قضات محاکم دادگستری بتوانند در حوادث مختلف ورزشی با استناد به قوانین و مقررات مسوولیت مدنی تا حدودی درمراجعه آسیب دیدگان تصمیماتی هرچند کم ومحدود در برخورد این مسائل اتخاذ کنند.
- مسئولیت مدنی در ورزش شامل تمام کسانی است که در رابطه با فعالیتهای ورزشی به طور مستقیم یا غیر مستقیم وظایفی را برعهده دارند ودر صورت بروز حادثه برحسب مورد ممکن است مسئول شناخته شوند. که این افراد به دوگروه عمده تقسیم می شوند.
- گروه اول : شامل مربی ، سرمربی، مربی بدنساز،معلم ورزش، داور، پزشک تیم وامثال آنها هستند .این افراد عمدتا در فعالیتهای ورزشی به طور مستقیم نظارت واعمال مدیریت فنی می کنند.
- گروه دوم: شامل کسانی که بر فعالیت های ورزشی نظارت فنی نداشته ولی با ورزشکاران و یا با وسائل وتجهیزات و اماکن ورزشی ویا با مدیران گروه اول مرتبط هستند .این گروه شامل سرپرستان ورزشگاهها و اردوهای ورزشی،کارشناسان مسئول ورزشی، مدیران کل تربیت بدنی، روسای فدراسیون ها ، هیئت هاوانجمن های ورزشی می شود.

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

● قوانین و مقررات ورزشی : شامل سه مولفه کلی قوانین پیشگیرانه ، قوانین حمایتی و تنبیهی می باشد.

● قوانین پیشگیرانه:

- 1- قانون منع تبعیض (بند 9 از اصل سوم قانون اساسی).
- 2- قانون امنیت (اصل بیست و دوم قانون اساسی).
- 3- قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی علیه آپارتاید در ورزش.
- 4- منع شرط بندی (ماده 654 قانون مدنی).
- 5- منع استفاده از مواد نیروزا (بند 31 از ماده سوم اساسنامه کمیته ملی المپیک).

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

● قوانین حمایتی :

- 1- تربیت بدنی رایگان (بند 3 از اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران)
- 2- برابری در پیشگاه قانون (اصل 20 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران)
- 3- قانون برنامه سوم توسعه
- 4- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
- 5- قانون تامین اعتبار احداث، تکمیل، توسعه و تجهیزات ورزشی مصوب سال 76
- 6- قانون سازمان تربیت بدنی
- 7- مقررات و دستورالعملهای حمایتی آموزش و پرورش
- 8- مقررات و دستورالعمل های حمایتی وزارت علوم
- 9- دستورالعمل حمایتی دانشگاه آزاد اسلامی
- 10- قانون سرباز قهرمان
- 11- آئین نامه معالجه و از کار افتادگی ورزش
- 12- آئین نامه صندوق های اعتباری حمایت از قهرمانان و پیشکسوتان ورزش
- 13- آئین نامه تسهیلات تشویقی قهرمانان
- 14- شرط بندی ماده 655 قانون مدنی
- 15- ورزش حرفه ای
- 16- آئین نامه اجرائی ماده 11 قانون تاسیس سازمان تربیت بدنی
- 17- قانون اجازه تاسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت
- 18- آئین نامه اجرائی قانون اجازه تاسیس باشگاه ورزشی

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

● قوانین تنبیهی :

- 1- آئین نامه انضباطی سازمان تربیت بدنی مصوب سال 74
- 2- آئین نامه های خاص فدراسیونهای ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران
- 3- آئین نامه کمیته انضباطی مسابقات ورزش دانشگاهها و آموزش عالی کشور
- 4- مقررات مربوط به برگزاری جشنواره و ورزشهای همگانی درون دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور
- 5- آئین نامه مسابقات لیگ باشگاهی
- 6- آئین نامه ورزش دانش آموزان
- 7- دستورالعمل مسابقات استانی دانش آموزان .

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

•مراجع قضاوتی :

1-دادگاههای عمومی : بموجب ماده 1 قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب 1373. لازم به ذکر است پس از تصویب اصلاحات انجام شده در قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب در مجلس شورای اسلامی در مهر ماه 1381 دادسرا دوباره به عنوان یک نهاد موثر قضائی در گستره حقوق کیفری ایران قرار گرفت. اصلی ترین اثر این بازگشت در فرایند دادرسی کیفری، جدا سازی مرحله تعقیب و تحقیق از مرحله رسیدگی و صدور حکم است. در حال حاضر در کشور ما در رابطه با جرائمی که در خصوص ورزش به وقوع می پیوندد، دادسرا و محاکم عمومی صلاحیت رسیدگی داشته و مراجع تجدید نظر نیز رسیدگی به اعتراضات بعدی را بر عهده دارند .

2-مراجع استثنائی (اختصاصی): مفهوم مراجع استثنائی در برابر مراجع عمومی، معرف مراجعی است که صلاحیت آنها منحصر به رسیدگی به امور و یا محاکمه اشخاصی است که قانونگذارٌ مشخص نموده است. مراجعی همچون دادگاه ویژه اطفال، دادگاه ویژه کارکنان دولت و ... شایان ذکر است، در مهر ماه سال 1382 ریاست قوه قضائیه با اختیارات قانونی حاصل از قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب ، طی بخشنامه ای به کلیه روسای دادگستری های سراسر کشور ، دستور تاسیس محاکم خاص ورزشی را صادر و ابلاغ نمود.

3-کمیته های انضباطی :کمیته انضباطی در سازمان تربیت بدنی به عنوان نهاد مستقل رسیدگی کننده به تخلفات ورزشی هستند.اهداف و وظایف کمیته های انضباطی عبارتند از حفظ وصیانت از اخلاق حسنه اسلامی و ورزشی ، دور نگه داشتن محیط سالم ورزش از آلودگی ، پیشگیری از برخورد ناشایست وسایر موازین مطروحه . کمیته های انضباطی در ورزش کشور را می توان به عنوان مرجع غیر قضایی رسیدگی کننده به اختلافات و رفع تنازع و صادرکننده آراء احکام قطعی در مورد تخلفات ورزشی دانست.

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

●مراجع قضاوتی:

4-حکمیت: حکمیت یا داوری از نظر حقوقی به این معناست که طرفین قرارداد یا دعوا می توانند توافق کنند که اختلاف احتمالی یا فعلی خود را به جای ارجاع به محاکم دادگستری از طریق داور یا حکم مرضی الطرفین حل و فصل کنند. در این توافق، مشخصات طرفین و داورها و همچنین موضوع اختلافی که باید به طریق داوری قطع شود، ذکر می شود و بدون رعایت تشریفات دادرسی است. در ماده 454 قانون آئین دادرسی مدنی به آن پرداخته شده است. تمامی دعاوی حقوقی قابل طرح نزد داور (حکم) را دارند، مگر اینکه قانون گذار آن را مستثنی کرده باشد و در عرصه ورزش، فقط در دعاوی حقوقی همچون دعاوی خسارت و مسئولیت مدنی، نقل انتقال بازیکنان، دعاوی راجع به تبلیغات و.... را می توان از طریق داوری حل و فصل نمود.

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

● دادگاه بین المللی ورزش (CAS): اساسنامه دادگاه حکمیت در ورزش (CAS) در سال 1983 به طور رسمی توسط کمیته بین المللی المپیک (IOC) برای حل اختلافات مربوط به ورزش های المپیکی تصویب و از سال 1984 اجرایی شد که در سال 1990 مورد بازنگری قرار گرفت بر مبنای این اساسنامه ، دادگاه داورى داراى 60 عضو مى باشد. این اعضاء توسط کمیته بین المللی المپیک ، فدراسیون های بین المللی ، کمیته های ملی المپیک و رئیس کمیته بین المللی المپیک انتخاب می شوند این دادگاه در حل اختلافات ورزشی نقش بسزایی دارد و مقر آن در لوزان «Lausanne» سوئیس قرار گرفته است .

مولفه های محیط حقوقی ورزش :

- وظیفه دادگاه حکمیت ورزش(CAS): دادگاه حکمیت ورزش وظیفه حل و فصل اختلافات در زمینه ورزشی از طریق داوری و با اعلام احکام داوری قابل اجرا به عنوان قضاوت در دادگاه های عمومی را بعهده دارد
- روند داوری دادگاه حکمیت ورزش(CAS): جهت حل و فصل منازعات مربوط به صدمه و خسارت، «دادگاه حکمیت عادی»، مورد استفاده قرار می گیرد.
- قانون حاکم بر دادگاه حکمیت ورزش(CAS): در حکمیت عادی ، طرفین مجازند که با قانون حل و فصل منازعاتی که طرفین موافق باشند رسیدگی نمایند در غیر اینصورت و عدم موافقت طرفین ، قانون سوئیس قابل اجرا می باشد. همچنین در برخی روند دادرسی، داوران از قوانین و مقررات کشور محل استقرار فدراسیون ، پیروی می کنند.
- مرجع تجدید نظر آراء دادگاه حکمیت ورزش (CAS) : «دادگاه تجدید نظر دعاوی فدرال سوئیس» صرفاً به چند دلیل محدود برگزار می گردد. از جمله عدم صلاحیت قضائی ، تخطی از قوانین پایه ای.
- میانجیگری CAS(حل و فصل) : میانجیگری یک روند غیر رسمی است که بر اساس توافقنامه میانجیگری، هر یک از طرفین می توانند با نیت صلح ، با طرف مقابل به مذاکره بپردازند. این عمل با حضور نماینده CAS در امور میانجیگری منازعات ورزشی صورت می گیرد.

منابع انسانی در حقوق ورزش :

● قاضی

● داور (حکم)

● وکلاء

● کارشناسان حقوقی ورزشی

● اساتید حقوق ورزش

مسئولیت مدنی بازیکنان :

● قصور بازیکن در محیطی خارج از فضای قانونی ورزشی.

● تفاوت خشونت در جریان مسابقه.

✕ عصبانیت عملیات ورزشی نیست، ورزشکار در جریان عملیات ورزشی ممکن است عصبی شود. اگر دچار هیجان شد و عمل خطا کرد، خطا است و باید مجازات شود. مثل این است که کسی به دیگری فحاشی کند، او عصبانی شود و فحاش را بکشد که باید او را قصاص کرد. ممکن است هیجانات موجب تخفیف مجازات بشود ولی هیجان مجوز ارتکاب جرم نیست.

قصور داور، ناجی، مربی ورزش:

- ✘ اجازه اجرای فن خطا (داور و مجری فن).
- ✘ ترک چند لحظه ای ناجی از محل استقرارش.
- ✘ حضور، مراقبت، توجه به توانایی‌ها، بررسی شرایط جوی، همه‌ی این‌ها برای یک معلم ورزش ضروری است.
- ✘ در ژیمناستیک، مربی فقط باید یک ورزشکار را تحت مراقبت قرار دهد.

مربی شنا:

✕ تعداد شناگر بر اساس وسعت استخر (بر اساس آیین نامه)

✕ تعداد ناجی

✕ آلودگی استخر

✕ دمای آب

✕ نحوه تمرین و برخورد ها

✕ ● تماشاگر هیجان زده ای که به داخل زمین فوتبال می رود و در اثر برخورد با بازیکنان یا اصابت توپ صدمه می بیند نمی تواند اثر این اقدام خود را بردوش بازیکنان نهد .

تماشاگران:

✕ تعداد تماشاگران با توجه به ظرفیت ورزشگاه (ازدحام جمعیت در ورزشگاه آزادی در بازی مقدماتی جام جهانی 5 کشته بر جای گذاشت).

تامین فضای ورزشگاه را از لحاظ اخلاقی .

ایمنی بازیکنان و داوران.

ایمینی تماشاگران:

تخلف تماشاگران:

مدیران ورزشگاهها:

✕ مدیران ورزشگاهها ملزم به ایمنی تمامی اماکن ورزشگاه و تجهیزات آن هستند. توجه به سقف ها، برق، آب و همه ی تجهیزات ورزشگاه .

مدیران ورزشگاه‌ها ومسئولان امنیتی

✕ در قضیه فوت پنج نفر از هموطنانمان در ورزشگاه آزادی، به هنگام بازی فوتبال بین ایران و ژاپن، چه کسانی مقصر بوده اند؟

-اشخاص مختلفی از جمله مدیر ورزشگاه، نیروی انتظامی و... می تواند ضامن باشند.

✕ صورتجلسه تقسیم کار.

✕ دیر باز شدن درب ورزشگاه.

✘ مشکلات ناشی از تردد اتومبیل ها و خساراتی که به وسایل نقلیه عمومی وارد می شود به جامعه‌ی ورزش و در نتیجه حقوق ورزش مربوط نیست.

مسئولیت مدیران ورزشگاه ها در خصوص تماشاگران :

✕ ■ تماشاگران از وقتی که داخل ورزشگاه می شوند، موضوع حقوق ورزش واقع می شوند. به هنگام مسابقات بزرگ، حضور آمبولانس نه تنها برای ورزشکاران، بلکه برای تماشاگران هم ضروری است تجهیزاتی که در ورزشگاه است مثل آب بهداشتی باید مورد توجه واقع شود. پس اگر در ورزشگاهی به این امر توجه نشده و تماشاگران به خاطر استفاده از آب غیر بهداشتی مسموم شوند، مدیریت ورزشگاه ضامن است.

نکته ها:

- × توهین و فحاشی عملیات ورزشی محسوب نمی شود تا از امتیاز مصونیت برخوردار باشد.
- × . اگر ورزشکار لگد بزند و این لگد برخلاف مقررات باشد، مثل این است که این کار را در خیابان انجام داده است و تعقیب می شود.
- × پس اگر در فوتبال یا هر ورزش دیگری ورزشکار در چارچوب مقررات اقدام کرد و طرف مقابل فوت کرد، مسؤول نیست.
- × کشتی گیری، حریفش را روی پل می برد و برابر مقررات، او را روی پل نگه می دارد، کشتی گیری که مقاومت می کند ممکن است قطع نخاع شود.

نکته ها:

✕ فرض کنید در کشتی بعضی از فنون ممنوع اعلام شده است؛ اگر کشتی گیر مثلاً فن کلاته را اعمال بکند و منتهی به نقص عضو و مرگ بشود، جرم محسوب شده و مجری فن مجازات می شود و یا در همین فوتبال اگر ضربه ایستگاهی که باید با اجازه داور زده شود، بازیکن قبل از سوت ضربه بزند و به حریف اصابت کند، خطا است و نتایج مجرمانه اش هم گریبان گیر خاطی خواهد شد.

نکته ها:

✘ اگر داور ببیند بازیکنی فن خطا اعمال می کند و از اعلام خطا خودداری نکند و فن اجرا شود، هم ورزشکار و هم داور هر دو ضامند.

✘ اگر ناجی غریق محلش را ترک کند و برود و در غیابش کسی در استخر خفه شود، این ها ضامن اند. یعنی حضور، مراقبت، توجه به توانایی ها، بررسی شرایط جوی، همه ی این ها برای یک معلم ورزش ضروری است.

نکته ها:

✘ اگر در هوای بسیار گرم بچه های مدرسه را مجبور به انجام فعالیت ورزشی کنند و دچار گرمازدگی شده و فوت کنند، معلم ضامن است.

✘ در بعضی از ورزش ها که ما به آنها ورزش های بسیار خطرناک می گوئیم، مثل ژیمناستیک، مربی فقط باید یک ورزشکار را تحت مراقبت قرار دهد.

حق ندارد که ده تا ورزشکار را هم زمان روی ده تا اسباب، مراقبت و کنترل کند.

✘ به کاربردن اصطلاحات موهن، فحاشی و الفاظ رکیک بدون تردید جرم بوده و مرتکب قابل مجازات است. صرف آمدن به ورزشگاه هرگز به معنی مصونیت از این گونه مسؤولیت ها نیست.

نکته ها:

✘ اگر حادثه، ناشی از وسایلی مثل بارفیکس، وزنه، دوچرخه و ... باشد، هم سازنده و هم فروشنده مسئولند. در عین حال خریدار هم اگر مدیر ورزشی باشد یا معلم ورزش باشد و به رغم اطلاع از این اشکالات، به خاطر مثلاً صرفه جویی، وسیله‌ی غیر مرغوب بخرد و مثلاً به خاطر شکستن میله بارفیکس ورزشکار سقوط کرده و فوت بکند، همه‌ی این افراد بر حسب مورد، ضامن و پاسخگو هستند.

✘ وسایل ورزشی را باید مطابق استانداردهای علمی بفروشند و شرایط استفاده از آن را به مصرف کننده به طور کامل ابلاغ کنند. مثلاً در بروشورهایی اعلام کنند که حداکثر وزنی که این میله بارفیکس تحمل می‌کند، یک صد کیلوگرم است که افراد سنگین‌تر از آن استفاده نکنند.

نکته ها:

✘ استفاده از مواد شیمیایی نیروزای غیر مواد مخدر به‌طور کلی جرم نیست اما وقتی نوبت به مسابقه و رقابت جوانمردانه می‌رسد، دوپینگ می‌شود یک اقدام ناجوانمردانه. این اقدام که ضد اخلاق ورزشی است متضمن ضمانت اجراهای انضباطی ورزشی است. در حال حاضر در کشور ما مثل بسیاری از کشورها دوپینگ جرم محسوب نمی‌شود.

✘ اگر ورزشکار به خاطر دوپینگ صدمه ببیند، در این صورت اگر خودش رأساً اقدام کرده باشد که کسی ضامن نیست و اگر پزشک تیم او را هدایت کرده باشد، ممکن است که به اتهام ارتکاب جنایت به شکل تسبیب و یا سبب اقوی از مباشر مجازات شود.

نکته ها:

✘ یکی از وظایف مربیان نسبت به ورزشکاران احراز سلامتی ورزشکاران است و مربی موظف است قبل از آغاز هر گونه عملیات ورزشی از سلامتی ورزشکار اطمینان حاصل کند با توجه به این که معلم ورزش در این امر تخصص ندارد می تواند از ورزشکار برگه معاینه پزشکی تقاضا کند.

✘ در رشته ورزشی کشتی در يك تشك استاندارد و يك مربی تعداد ورزشکاران می بایست بین 30 الي 40 نفر باشند و هم چنین در رشته ورزشی شنا بر اساس ماده 64 آیین نامه اجرایی فدراسیون نجات غریق ، در استخری با ابعاد (8×15) و تعداد (50) شناگر ، (2) منجی ضروری می باشد .

نکته ها:

✘ بعد از وقوع حادثه براي ورزشكار اولين وظيفه مربى كمك به ورزشكار مصدوم است به استناد ماده واحده قانون مجازات خودداري از كمك به مصدومين و دفع مخاطرات جاني مصوب 1354 كه مي گويد :

✘ « ماده واحده - هر كس شخص يا اشخاصي را در معرض خطر جاني مشاهده كند و بتواند با اقدام فوري خود يا كمك طلبيدن از ديگران يا اعلام فوري به مراجع يا مقامات صلاحيت دار از وقوع خطر يا تشديد نتيجه آن جلوگیری كند بدون اين كه با اين اقدام خطري متوجه خود او يا ديگران شود و با وجود استمداد يا دلالت اوضاع و احوال بر ضرورت كمك از اقدام به اين امر خودداري نمايد به حبس جنحه اي تا يك سال و يا جزاي نقدي تا پنجاه هزار ريال محكوم خواهد شد .

مسئولیت های مدنی مربیان:

● مسئولیت های مدنی مربیان:

● مربیان در رابطه با آگاهی از سلامت شاگردان شان مسئول هستند همچنین بایستی سطح معقولی از نظارت بر ورزشکاران را در طول تمرین و رقابت داشته باشند. در پرونده ای یک مربی کشتی بدلیل بی مبالائی در توقف حرکت خطرناک سوبلس بوسیله یکی از شرکت کنندگان که منجر به فلج او شده بود مسئول شناخته شد .

● مراقبت از ورزشکاران در حین فعالیت ها بر عهده مربیان گذاشته شده است. در فقه اسلامی نیز آمده است که اگر کسی فرزند خود را برای تعلیم شنا به دیگری بسپارد و فرزند غرق شود مربی مسوول است. زیرا فرزند را به او سپرده است تا در نگاهداریش احتیاط کند و غرق او دلیل بر این است که در حضانت تقصیر کرده است ولی در موردی که فرزند کبیر است در صورتی مربی مسئول است که تقصیر کرده باشد.

● احراز سلامتی اولین وظیفه مراقبتی ، تلاش در جهت فراگیری علوم و آموزش صحیح به بازیکنان ، شناخت توانایی ها و اجازه رقابت های متعادل ، بیرون کشیدن بازیکنان صدمه دیده ، عدم تشویق به خشونت ، عدم تشویق بازیکنان به استفاده از داروهای قانونی یا غیر قانونی ، کمک به ورزشکار مصدوم ، توجه به کمک های اولیه ، بازدید و بررسی وسایل ورزشکار ، سازماندهی و تجانس در فعالیت های ورزشی ، نظارت بر فعالیتهای ورزشی.

وظایف و مسئولیت مدنی داوران :

● داوران از ارکان مهم ورزشی محسوب می شوند که عملکرد آنها نقش تعیین کننده ای در میادین ورزشی و چه بسا در نظم عمومی جامعه دارد. قضاوت داور در ورزش از نظر فنی موضوع بررسی های حقوقی قرار نمی گیرد و اصولاً دآوری بد یا خوب تا آنجا که منجر به حادثه و یا ضرر و زیان مالی و یا لطمه به حقوق قانونی دیگران نشود از شمول حقوق ورزشی خارج است .

● اداره امور ورزش ها در میادین به استناد مقررات هر ورزش منحصر با داور است و او باید با توجه به اختیارات وسیعی که دارد برحاکمیت مقررات پای فشارد و در صورتی که در انجام این وظیفه به هر علتی از قبیل بی اطلاعی از مقررات ، بی توجهی به عدم اجرای مقررات از سوی ورزشکار و امثال آنها قصور کند و حاصل تقصیر او صدمه به حقوق قانونی دیگران باشد ضامن و پاسخگو خواهد بود .

● وظایف داوران: صلاحیت در قضاوت ، تعداد داوران در مسابقات ورزشی ، بازدید و بررسی وسایل ورزشی عمومی، بازدید از وسایل شخصی (ورزشی) ورزشکاران، بازدید و بازرسی از بدن ورزشکار، کارت بیمه ورزشی و کارت شناسایی ورزشکاران، رعایت مقررات ایمنی توسط داوران ورزشی، شرایط آب و هوایی در مسابقات، نظارت دقیق بر مسابقه و اجرای عادلانه قوانین، جلوگیری از اجرای حرکات و فنون خطا، وظایف داوران نسبت به ورزشکار مصدوم، مصلحت جامعه و نظم عمومی، وظیفه اجرای مقررات، وظیفه محافظت و دادن هشدار به ورزشکاران، پیش بینی خطرهای قابل انتظار متعارف ، عدم قصور در مهار کردن بازی.

وضعیت کنونی ورزش در ایران :

در کشورمان با وجود آنکه تمام باشگاه های عنوان «فرهنگی ورزشی» را یدک می کشند اما در واقع فعالیت مفیدی را در زمینه های فرهنگی انجام نمی دهند و متأسفانه در محافل ورزشی یعنی جایی که محل جوانمردی و اخلاق و گذشت است ، خشونت جا باز کرده است و گروه های خشونت آمیز تصویری بسیار منفی در خارج از خود ایجاد می کنند.

● در بازیهای آسیایی سال 1361 در دیدار تیم ایران با کویت یکی از اعضا پرخاشجویانه به داور هجوم برد و یاران او به همراهی برخاستند و شصت هزار تماشاگر ، تیم ایران را هو کردند و یا در بازیهای 1371 در هیروشیما درگیری بازیکنان با داور و یاران رقیب کار را به خشونت کشانید.

✘ عدم توجه به مسئولیت های مدنی همه مشارکت کنندگان در برگزاری ورزش فوتبال در کشورمان و عواملی چون نحوه داوری ، شکست و ناکامی تیم ها ، رفتار ورزشکاران تیم مقابل ، رفتار مربیان ، حساسیت رقابت ها ، نوشتار تحریک آمیز روزنامه های ورزشی و... همه و همه در بیانگر مشکلات موجود در راه عدم اجرای دقیق قوانین دارد که هر کدام اثرات مخرب خود را بر ورزش فوتبال ما گذاشته است.

✘ در فوتبال ما بازیکنی که کمک داور لیگ را می زند پس از بازی بخشیده می شود. همچنین پس از اتمام یک مسابقه محلی فوتبال در شهرستان خاش و درگیری مختصری بین بازیکنان در حین بازی، نیمه شب بازیکنان دوتیم با سلاح گرم با یکدیگر درگیر شده و در نتیجه ۲ نفر کشته و تعدادی زخمی شدند.

وضعیت کنونی فوتبال ایران:

● صاعقه جان پسر نوجوان ۱۷ ساله ای را هنگام بازی فوتبال در مشهد به دلیل عدم توجه داور به ایمنی بازیکنان گرفت این در حالی است که توجه به ایمنی بازیکنان جزء وظایف اصلی داوران می باشد همچنین عدم آمادگی های جسمی و فنی داوران و مسامحه در اجرای قوانین زمینه تکرار حوادث نامطلوب را در ورزش پرطرفدار فوتبال در کشورمان ایجاد کرده است .

● در بخش مربیان توهین کلامی و بدنی در ورزش ، آموزش بازیکنان به شکل غیر انسانی ، تشویق به استفاده از داروها برای افزایش عملکرد، تشویق و فریب به اشکال گوناگون ، چشم پوشی از اهداف تربیتی برنامه های ورزشی فراوان دیده می شود.

تحقیقات نشان داده است که:

- قوانین موجود در رشته ورزشی به گونه ای است که از بروز حوادث جبران ناپذیر بر جسم و روح بازیکنان ورزش کم نکرده است .
- کمیته انضباطی واستیناف فدراسیون های ورزشی ایران به دلیل تکرار حوادث در لیگ های مختلف نقش چندان موثری را در بهبود وضعیت ورزش نداشته اند.
- تکرار حوادث جبران ناپذیر در ورزش ایران نشان از محدودیت آگاهی بازیکنان ، مربیان و داوران از مسئولیت های مدنی خود دارد.

نتیجه گیری:

- عدم توجه به استانداردهای لازم به منظور افزایش ضریب ایمنی فضاهای ورزشی از قصورهای متولیّات ورزش در ایران است.

- مراجع قضاوتی فدراسیون فوتبال در سال های گذشته در تصمیم گیری های خود، مقتدر و موفق نشان نداده است و این تساهل همچنان به ضرر فوتبال کشور ادامه دارد. در دیداری بین دو تیم در لیگ برتر، هر چند کمیته انضباطی در به راه افتادن جنجال آن بازی نقشی نداشت اما در خصوص جرایم تیم ها و بازیکنان به گونه ای عمل نمود که کاملاً دوگانگی تصمیمات در آن دیده می شد.

- داوران که وظیفه حفظ امنیت برگزاری بازی ها را دارند در بسیاری از موارد خود باعث ایجاد حوادث در ورزش ها مختلف هستند.

نتیجه گیری:

● در بخش مربیان از جمله عدم توانائی های علمی آموزشی مربیان و اصرار بر اقدامات غیر منطقی توسط برخی از آنان و گردانندگی اصلی برخی خشونت ها در حین برگزاری بازی ها توسط آنان زمینه های بی توجهی به اصول و رعایت قوانین را در ورزش فراهم کرده است.

● همه این موارد بیانگر سهل انگاری در مسئولیت های محوله می باشد که جداً نیاز به بازنگری در قوانین و به دنبال آن اجرای دقیق قانون را طلب می کند. در غیر این صورت عدم آگاهی از مسئولیت های خود توسط همه کسانی که به نوعی با ورزش ها مرتبط هستند، نه تنها به حل معضلات در ورزش کمکی نکرده بلکه هر سال آمار تخلفات و عدول از قوانین را بالا برده و هیچ کمکی به پیشرفت این رشته ورزشی نخواهد کرد.

چه باید کرد؟

- باتوجه به وجود اثرات مخرب موجود در مسابقات ورزشی در ایران و تکرار این حوادث لذا پیشنهاد می گردد .در قوانین موجود جهت ، بهتر شدن وضعیت ورزش ایران ، بازبینی بعمل آید.
- با توجه به مشکلات موجود در بسیاری از ورزش های ایران ، پیشنهاد می گردد کمیته انضباطی و استیناف در اجرای دقیق و موثر قوانین موجود ، با ایجاد ساختار هایی جهت اجرای دقیق قوانین ، نقش موثرتری ایفا نماید.
- از آنجائیکه میزان آگاهی بازیکنان ، مربیان و داوران نسبت به مسئولیتهای مدنی خود بسیار اندک می باشد.لذا با آموزش مستمر وبالا بردن سطح ارتقاء علمی در خصوص مسئولیت های مدنی و اعطاء گواهیه های آموزشی اقدام شود .
- حذف مربیانی که نسبت به مسئولیت های محوله عدول میکنند ویا حداقل نزول رده مربیگری در لیگ ها،و تشویق مربیانی که نسبت به انجام مسئولیت های خود بخوبی انجام وظیفه می کنند.
- توجه بازیکنان ، مربیان و داوران ،به هدف بجای توجه به وسیله.
- زمینه سازی در اجرای رقابت منصفانه از طریق آموزش های قبل از بازی ها.

- توجه بیشتر به سلامت شرکت کنندگان و انجام رقابتی سالم از طریق آموزش مربیان و مسئولان تیم ها.
- آموزش مستمر مربیان در امور فنی و بخصوص رعایت اخلاق حرفه ای و انتقال آن به بازیکنان.
- توجه به داوری درست و عادلانه به همراه رعایت دقیق قوانین و تنبیه جدی متخلفان از طریق محرومیت های کوتاه مدت و بلند مدت و تشویق داوران موفق.
- ترکیبی از رعایت اصول تماشاگری ، داوری مناسب ، خط دهی و کارایی بیشتر بازیکنان راهکار مناسبی برای خشونت در ورزش های مختلف خواهد بود.
- ارتقای سطح سواد و اطلاعات عمومی بازیکن ، داوری آگاهانه و مطلوب که خود تا حد زیادی به کاهش خشونت می انجامد .
- ارتقای کارایی ، انعطاف پذیری و رعایت مقررات برای بازیکن از طریق تجزیه و تحلیل نکات عبرت آمیز از فیلم ها به همراه نکته یابی های مربیان و ورزیده که موجب توفیق بیشتر بازیکنان در صحنه های بین المللی می گردد و هم به کاهش خشونت ها در صحنه مسابقات داخلی می انجامد.

- تنظیم درست جدول زمان بندی مسابقات و مشکل بازیکن سالاری که تا حدی خشونت را می باشد با آموزش های متناسب و تمرین های مستمر و یادآوری های موردی بموقع قابل پیشگیری است.
- مراقبت و دقت بیشتر بازیکنان هنگام مسابقه و آگاه سازی مستمر بازیکنان و تماشاگران (حتی قبل از شروع مسابقه) کمک موثری در خشونت زدایی خواهد بود.
- حرفه ای کردن ورزش ها و نیز آموزش مستمر و رفع مشکل کرکری خواندن در مسابقه به همراه وجود روانشناس درکنار تیم .
- ایجاد روابط صمیمانه بین اعضای تیم از طریق حضور روانشناسان ورزشی در تیم .
- توجه به ظرفیت های مخاطبین توسط نشریات و رسانه ها و انعکاس مطالب مربوط به بازیکنان ، مربیان و تیمها که زمینه ساز تشنج در ورزشگاهها نباشد.
- شدت بیشتر در تنبیه باشگاههای متخلف و منحصر نکردن به تنبیهات نقدی .

دانشجویان عزیز، لطفاً موارد بیشتری را
در رابطه با موضوعات حقوقی ورزش ،
مطالعه فرمائید.

آرزوی سلامتی و توفیق برای همه ی
عزیزان.

گردآورنده: محسن بهمنی